

A Duna Menti Svábok Tájhasználati és Városképi Emlékezete, Valamint Hatásai Zsámbékon

Mohácsy Barnabás

Tájrendező és kertépítő mérnöki alapszak. Nappali munkarend

Tájvédelmi és Tájrehabilitációs Tanszék

A dolgozatomban Zsámbék sváb identitásának, tájhasználati és városképi elemeivel, annak múltjával, váltoásaival, valamint azok mai állapotával és jelentőségével foglalkozom. A témaválasztásomat meghatározta, hogy zsámbéki sváb leszármazottként, a településen egy magyarországi német hagyományőrző egyesület tagja vagyok, ahol aktívan teszünk az őseink emlékeinek megőrzésért. Ezért a dolgozatomban felkutatom a fennmaradt sváb kulturális értékeket és védelmi kérdéseiket felvázolom. A dolgozatom célja az, hogy a szuburbanizáció és a társadalmi változások ellenére, fennmaradjanak és a jövőben védelem alá kerüljenek az általam felkutatott kulturális és társadalmi értékek.

Szaktervezésben először röviden bemutatom Zsámbékot és annak környezetét, majd a történelmi áttekintés, melyben kiemeltém a svábok útját ittélését és kitelepítését. Az irodalomkutatásomban elsőnek bemutatom a népcsoport tájalkítását és a kitelepítésig felépült városrészeket, valamint a településképet, kiemelve a népi lakóházakat annak típusait és jellemzőit. Vizsgálatom második részében Zsámbék 1946 előtt keletkezett szakrális és kegyeletadó helyeivel foglalkozom. Ilyenek a templomok, a szobrok, a kálvária, az út melletti kegyeletadó helyek és a temetők. A téma harmadik részében a település kitelepítés előtti mezőgazdaságával, valamint a borkultúrával, annak történetével helyszínével és kiszolgáló épületeivel foglalkozom.

Kutatásaim előtt felvázolom annak céljait és kérdéseit. Majd bemutatom a 3 pillérre épülő elemzési módszertant, aminek a tájtörténelmi elemzésen kívül a terepi adatfelvételek szempontjait és értékelési módszereit tartalmazza.

Kutatási eredményeimben először az 1. pillérben a településrészek alakulásával és azok térszerkezetével foglalkozom, majd a felmért parasztházakat mutatom be. Ebből az elemzési módszertanban kifejtett számítási módszer alapján a kultúrtörténelmi értékeseket kiválogatom. A 2. pillérben először az általános tájtörténelmi elemzést mutatom be, majd

részletesen vizsgálom a régi szőlőterületek, majd a későbbi zártkertek alakulását és az azok mögött álló folyamatokat. A pillérben még bemutatom a 4 kiválasztott pincesor pincéinek és présházainak elemzését. A harmadik pillérben az Újtemető vizsgálatát mutatom be. Először ismertetem a Zsámbékon készített díszes kopjafákat és alap stílusait, majd bemutatom az Újtemető temetőkataszterét.

A javaslataimban alapozó javaslatokat fogalmazok meg a feltárt értékek védelmére